

עבודה זרה מה-מו

דברים פרק יב

(ב) אבד תאבדון את כל המקמות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן: (ג) ונתצתם את מזבחתם ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא:

הנכרים העובדים את ההרים ואת הגבעות –

תנא קמא	ר' יוסי הגלילי	ר' עקיבא
הן מותרין ומה שעליהן אסורין, שנאמר: אֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים	אלהיהם על ההרים - ולא ההרים אלהיהם, אלהיהם על הגבעות - ולא הגבעות אלהיהם, ומפני מה אשירה אסורה? מפני שיש בה תפיסת ידי אדם, וכל שיש בה תפיסת ידי אדם אסור	אני אובין ואדון לפניך: כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן, דע שיש שם עבודת כוכבים
רש לקיש	צפוי הר אינו כהר	
רב ששת	אילן שנטעו ולבסוף עבדו - מותר	אילן שנטעו ולבסוף עבדו – אסור המקור לכך: ממאי? מדקתני סיפא: וְכָל שֵׁשׁ בּוֹ תְּפִיסַת אָדָם לאתויי מאי? לאו לאתויי אילן שנטעו ולבסוף עבדו!

ר' יוסי ברי יהודה	רבנן (תנא קמא)
הרים וגבעות מותרים בהנאה	
אֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים	אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור אילן שנטעו מתחילה לכך
אֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים	לר' עקיבא – מציין איפה למצוא אותם
אֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים	איזהו עץ שגידועו אסור ועיקרו מותר? הוי אומר: אילן שנטעו ולבסוף עבדו קושי : והא ואֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים קא נסיב לה תלמודא! תירוץ : אילו לא נאמר תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים , הייתי אומר: אֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים מתחילה לכך, השתא דכתיב: ואֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים לאילן שנטעו ולבסוף עבדו.
אֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים	אבד ואח"כ תאבדון
אֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים	לעוקר עבודת כוכבים שצריך לשרש אחריה
אֵלֶּיךָ תִּחְמוּ כִסֵּף וְזָהָב עֲרִיפִים	לעוקר עבודת כוכבים שצריך לשרש אחריה

העכו"ם העובדים את ההרים ואת הגבעות	ואת הזרעים ואת הירקות
הן מותרין ועובדיהן בסייף	הן אסורין ועובדיהן בסייף
	זרעים וירקות- אילן שנטעו ולבסוף עבדו – אסור – וכר' יוסי ברי יהודה הוכחה: דקתני דומיא דהר, מה הר שלא נטעו מתחלה לכך, אף האי נמי שלא נטעו מתחלה לכך

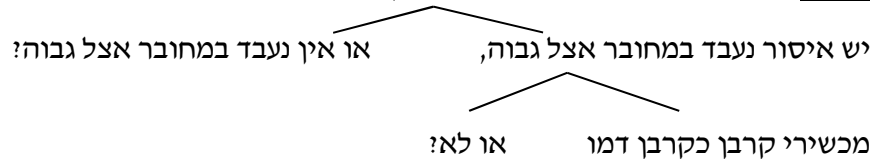
אבני הר שנדלדלו

מותרות	אסורות
כהר, מה הר שאין בו תפיסת ידי אדם ומותר, אף הני שאין בהן תפיסת ידי אדם ומותרין. הצד השוה – הר (מחובר ולא בעל חיים) ובהמה (אינו מחובר ובעל חיים) הצד השוה שבהן - שאין בהן תפיסת ידי אדם ומותר קושי: מה להצד השוה שבהן שכן לא נשתנו מברייתן! אלא אתיא מבהמה בעלת מום ומהר; ואי נמי, מבהמה תמה ומאילן יבש	להכי כתיב קִי תִּקְצֹט וְתִּעַבְטָהּ דאע"ג דאתיא מדינא להיתרא, לא תתיא

נסיון להוכיח מי אמר מה:
ביצה – אין בה מעשה ידי אדם
זקף את הביצה – יש בה תפיסת אדם
 שאלת בני חייא

ניסיון 1 (נדחה)	ניסיון 2 - דהשתחוה לה אף על גב דלא זקפה אסורה
זקף ביצה להשתחוות לה והשתחוה לה זקיפתה הוי מעשה אי לא הוי מעשה? (אבל לא זקף ולא לא אסור כי אין בה תפיסת ידי אדם)	זקף ביצה להשתחוות לה ולא השתחוה לה קושי : ולמאן? <ul style="list-style-type: none"> אי למאן דאמר: עבודת כוכבים של ישראל אסורה מיד, אסורה! אי למאן דאמר: עד שתיעבד, הא לא פלחה! תירוץ: לא צריכא, כגון שזקף ביצה להשתחוות לה ולא השתחוה לה ובא עובד כוכבים והשתחוה לה, כי הא דאמר רב יהודה אמר שמואל: ישראל שזקף לבינה להשתחוות לה ובא עובד כוכבים והשתחוה לה - אסורה, וקא מיבעיא ליה: לבינה הוא דמינכרא זקיפתה, אבל ביצה לא, או דלמא לא שנא? תיקו.

שאלה: בעי רמי בר חמא: המשתחוה להר, אבניו מהו למזבח?

תשובה: אמר רבא: ק"ו, ומה

אתנן **שמותר בתלוש להדיוט** - אסור במחובר לגבוה, דכתיב: **לא תכיא אתנן זונה ומחיר לאב בית ה' ארקי**, לא שנא תלוש ולא שנא במחובר,

נעבד **שאסור בתלוש להדיוט** - אינו דין שאסור במחובר לגבוה.

דחיית התשובה: א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרבא: או חילוף, ומה

נעבד שאסור בתלוש אצל הדיוט - **מותר במחובר לגבוה**, שנא: **אצהיב עץ ההרים** - ולא ההרים אלהיהם, לא שנא להדיוט ולא שנא לגבוה,

אתנן **שמותר בתלוש להדיוט** - אינו דין שמותר במחובר לגבוה,

ואי משום **בית ה' ארקי** (לדרוש בית שהוא אתנן שמחובר אסור), מיבעי ליה לכדתניא: **בית ה' ארקי** - פרט לפרה שאינה באה לבית, דברי ר"א, **וחכ"א: לרבות את הריקועים!**

קושי נגד הדחייה: א"ל: אנא קאמינא לחומרא ואת אמרת לקולא, קולא וחומרא - לחומרא פרכינן.